

REDACTIA

Arad, Deak Ferenc-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Anstro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-ril de Duminică pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deak Ferenc-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmoad: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancoate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Reforme parlamentare“.

Sub titlul: „Codicele alegerii de deputat“, a apărut de curând o lucrare a deputatului Dr. Szivák Imre, o lucrare căreia „Budapesti Hirlap“ îi face mari elogii.

După-cum vedem din darea de seamă a ziarului semioficios, autorul s'ar părea că urmărește dezvoltarea istorică a sistemului electoral din Ungaria; nu se oprește însă asupra sistemelor electorale în ființă în Ungaria; neglijează de a judeca starea faptică, reala situațiune electorală din țară, și ca atare credem că opera nu poate fi considerată ca o lucrare completă.

O publicațiune de interes pentru actualitate de asemenea nu este, căci nu bicește mizeriile și neajunsurile actuale; — ci pur și simplu este o reclamă pentru atotputernicia zilei, este o apologie făcută acelor care în privința drepturilor electorale au pus bazele erei „legii, dreptului și dreptății“, — pe care o cunoaștem.

Presupunând că lucrarea ar corespunde titlului său, ar fi o adunare de legi, o edițiune a unor legi sau a legilor, electorale, — nu există cuvânt, pentru care elogii și laude să i se facă — unei înșirări de paragrafi, cum o fac acești șovinisti confrăți.

Ne oprim un moment asupra acestei afaceri, care ne dă privilegii pentru a arăta ce iluzii roze, basate pe exagerația valorii reale a actelor îndeplinite de guverne, își fac șovinistii, cum se admiră reciproc, cum își cântă osanale, — pe când bazele gândirii lor false sunt; și mai ales în chestii de ordine politică.

Eată cum vorbește Dr. Szivák, doritor de „expresia fidelă a voinței națiunii“, despre actualitate și — viitor:

Vieța noastră parlamentară în cei din urmă doi ani a trecut prin schimbări epocale. Reforma parlamentară de mult accentuată, fiind din marginile programelor de partid, a început să devină realitate, prin loșina, cum că independența parlamentară este a se clădi în întâiul rînd pe independența individuală apoi politică a membrilor parlamentului. Întâiul pas pentru aceasta a fost introducerea judecării Curiei. Dar legea aceasta nu se mărginește numai la chestia validării mandatelor, ci a făcut a doua schimbări în legea electorală, în legea penală și în regulamentele de casă ale Dietei. Reforma a atins stăpîni dreptului nostru public. — Dar dreptul nostru parlamentar mai așteaptă rezolvarea a atîtor însemnate chestiuni ca: extinderea dreptului electoral împărțirea chibzuită a cercurilor electorale, modul votării, reprezentarea minorității, etc...

Textual este făcut citatul acesta după cartea lui Dr. Szivák. Se vede de-aici, cât de bine știe trece în revistă principiile moderne în iuțea condeiului, fără să atingă esența, fără să discute valoarea și oportunitatea lor. La șade însă bine înșirate vorbelor ca „lărgirea drepturilor electorale“, într'o carte de asemenea natură. Dar' bate la ochi numai decât reacționarismul șovinist din altă expresie: „împărțirea chibzuită a cercurilor electorale“.

Intru-cât privește admirația autorului față cu introducerea judecării Curiei, — alegerile parțiale de sub actualul regim au dat triste dovezi de nimicnicia acestei „epocale reforme“.

Prin astfel de volume, sau broșuri, ori-cât de bine li-ar veni celor ce sunt prin ele tamăiați și ori-cât ar cuceri ele unor eventuali autori oarecari simpatii și avantajii, nu se contribuie la luminarea unei cauze, nu se ajută însănătoșirea stărilor anormale.

„Epocalele reforme electorale din cei din urmă doi ani“ se reduc la căpeli netrebnice ale unui sistem electoral vicios și învechit; și aceste căpeli se fac numai pentru a satisface unor forme, pentru a menține același fond nedrept, medieval.

Până când exclusivismul de rasă în Ungaria, șovinismul, nu va fi strîns în clește, reformă adevărată, în afaceri electorale, nu se va realiza.

Sași la viitoarele alegeri. *Factul dintre Sași și partidul guvernamental, sau mai bine zis cărmuirea, cu care căzuseră la învoială în privința participării lor la legislatură ca guvernamentală, în timpul din urmă s'a tot întîns, până-ce s'a rupt.*

Cercurile conducătoare și prin urmare întreg partidul săsesc, astăzi bine încheșat prin reunirea elementelor, nu este mulțumit cu politica de naționalitate a guvernului Szell, care și el este aderent a ideii de stat național maghiar, cu o singură limbă.

Intr'o recentă consfătuire, ținută la Brașov, s'a hotărît ca în toate cercurile Brașovului, — și acolo unde până a um au fost aleși Maghiari, să pună candidații naționali, sași. Organul săsesc bētrān „Sieb. Tagbl.“ din Sibiu, aderă la hotărîrea luată în consfătuirea din Brașov, aprobată și de comitetul central săsesc.

Înainte cu colonisările! „Patrioții“ nu se odihnesc de loc în pornirea lor de „întărîre și mărire“ a neamului unguresc. E vorba acum, ca statul să cumpere earăși pentru colonisări domeniul catolic dela Püspök-Ladány.

Ministrul de culte și instrucție Wlascics, cel mai mare „patriot“ din actualul guvern, moștenit de acesta dela cabinetul Bánffy de tristă și brutală figură, a trimis o adresă comisiei capitolare, prin care ia-treabă, dacă e dispus capitolul să vîndă ministerului agriculturii domeniul numit, care are o întindere de 60.000 de jughere și prețuiește 35 milioane coroane? Ministerul domeniilor ar ave de gînd să parceleze acest domeniu și să-l colonizeze cu ciangăi, pe cari i ar aduce din Bucovina. Pentru cazul când capitolul n'ar fi dispus să vîndă această proprietate, „domeniul totuși îl rămîne o însemnată misiune“, și anume, după dorința ministrului Wlascics: de a parcelea a treia parte a domeniului, între locuitorii „cumanii și haiducii“ din satele din împrejurime, ajunși la „bătă'n mână și la drum“.

După aproape două decenii de furioasă colonizare, șovinistii tot n'au ajuns să uțe-

lească, că nu slugesc cu aceasta nici chiar intereselor maghiare, ci din contră, pe mulți cetățeni îi silesc la „bătă'n mână și la drum“!

† Generalul de Seracin.

Din Caransebeș ne sosește știri tristă, că generalul locotenent-mareșal Teodor Cavaler de Seracin a încetat din viață.

Înima ni-se umple de durere, vîzînd cum și acest falnic stejar din codrul neamului nostru se prăvălește.

Fiu al Banatului, soldat și Român din creștet până în talpe, ca și generalul Doda și locotenentul mareșal Trașca, și-a servit patria, a servit monarhiei, făcînd onoare numelui de Român și căștigîndu-și mulțumirile Monarhului.

Prin talentele și meritele sale s'a ridicat la gradul de general, în vremi grele pentru neamul nostru.

Pornit acum și el în urma celor doi distinși compatrioți ai săi, rămînea vie în sufletul nostru amintirea lui, și viața lui un exemplu.

Rămășițele pămîntesti ale ilustrului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă în Caransebeș, în ziua întâia a sîntelor Paști.

S'a născut în Caransebeș la 5 Februarie 1836 din părinții Ioan Seracin, sublocotenent († 1836), și Maria născută Petrașcu.

Școala poporală și cea civilă a făcut-o în crașul său natal. În Septembrie 1847 a intrat în Academia militară din Wiener-Neustadt, unde a studiat până în anul 1854.

După-ce a absolvat cu rezultat strălucit Academia militară, a fost împărțit la al cincilea batalion de vînători, în care a servit până în anul 1866. Din 1854 până în 1859 a servit la companie; din 1859 până în 1861 parte în biroul pentru descrierea țării, parte în al cincilea despărțiment al ministerului de războiu; din anul 1861 până în 1863 a fost elev al școalei de războiu. După terminarea cu succes eminent a acestei școale, a intrat în statul major și a fost comandant în institutul geografic, după aceea ca ofițer în statul major al brigădeii staționate în Hamburg și apoi la al treilea corp de armată, venit acolo la începutul anului 1864. Cu ocaziunea războiului în contra Danemarcei, la care a luat parte activă, în anul 1864 a fost în calitate de ofițer de brigadă în statul major unsprezece luni în cvartirul general al corpului de armată VI în Holstein; apoi opt luni la locotenința ces. reg. pentru ducatul Holstein. Pentru prestațiunile din acest războiu a fost decorat cu crucea militară pentru merite.

La 1 Mai anul 1866 a avansat la rangul de căpitan în statul major, și a fost comandat la al III cor. al armatei de nord. În calitate aceasta a luat parte în războiul contra Prusiei, și pentru „curajoașele și excelentele servicii“ în acest războiu a primit „prea înalta recunoștință lăudătoare.“

După acest războiu a fost comandat la diviziunea de cavalerie din Pesta și apoi la brigada de cavalerie din Cinci biserică. În anul 1867 și 1868 a fost în despărțimentul cartografic în Slavonia și Croația, ear' în 1869 la comanda militară din Petrovaradin.

Din anul 1869 până la 1872 a fost comandant de companie în regimentul român banatic Nr. 13 staționat în Orșaba-Bistra.

După desființarea acestui regiment de graniță, a intrat de nou în statul major și din Noemvrie 1872 până la finea lui Aprilie 1873 a servit în despărțimentul acestui stat major la comanda generală din Buda, ear din 1 Mai până la finea lui Octombrie ca profesor de tactică la Academia militară din Viena.

Dela 1 Noemvrie 1873 a servit în biroul statului major pentru descrierea militară a străinătății și totodată a ținut prelegeri de tactică la institutul geografic militar.

Dela 1 Mai 1874 până la 1 Mai 1876 a servit ca comandant de companie la regimentul de infanterie Baron Aleman Nr. 43, parte în Petrovaradin, parte în Caransebeș.

În 1 Mai 1876 a avansat la rangul de major și a fost numit șef al statului major al diviziunii de infanterie nr. 20, în care calitate a luat parte la ocupațiunea Bosniei și s'a luptat la Doboj, în anul 1878. Drept recunoștință pentru curajoașele și merituoașele servicii în luptele și operațiunile din Bosnia, a fost decorat cu crucea de cavaler al ordinului Leopoldin cu decorațiunea de războiu, — o distincțiune, în urma căreia i-s'a conferit mai tîrziu titlul de cavaler.

În anul 1878 la 1 Septembrie a avansat la rangul de vicecolonel, ear' la 1 Noemvrie 1882 la rangul de colonel. În acest rang a fost numit la 20 Ianuarie 1883 comandant al regimentului de infanterie nr. 41 cu sediul în Cernăuți, în care post a stat până la 27 Iulie 1888, când a fost numit comandant al brigădeii de infanterie nr. 59. Observăm aci, că în urma recunoștinței excelentelor prestațiuni ca comandant de regiment, a primit în 19 Martie 1887 crucea de comandor al ordinului Francisc Iosif.

La 1 Noemvrie 1888 a fost numit general-major, apoi la 24 Decembrie 1892 comandant al diviziunii de infanterie nr. 24 în Przemysl, ear' la 1 Mai anul 1893 a fost înaintat la rangul de locotenent-mareșal campestru.

În 1 Mai 1894, după un serviciu de 40 ani a cerut transpunerea în stare de repaus, ceea-ce a și urmat.

Din viața-i familiară notăm următoarele: S'a căsătorit în Hamburg la 11 Februarie 1870 cu Friderica Rathlef, descendentă unei familii imigrate în Germania din Rusia. Are două fete și un fecior. Fieca mai mare Elisabeta, astăzi văduvă, a fost maritată după căpitanul de geniu I. Koczynski; fieca a doua, Margareta, este căsătorită cu majorul de stat-major baronul Lütgendorf, ear' feciorul Alexandru ca student de reale în Viena, „învață foarte bine, e Român mare și ortodox bun“ — după cum zicea părintele său, care a fost militar din creștet până în talpi. În cariera sa l-a caracterizat îndeplinirea conștiințioasă a datorințelor impuse de chemare. În serviciu era strict. Afară de serviciu foarte afabil cu subalternii, cari tocmai pentru aceasta îl respectau și stimau foarte. Iubia mult feciorii din armată și le purta de grije ca un adevărat părinte. Dar' și feciorii cu purtarea lor recunoștoare îi făceau totdeauna fală. Față de conaționali arăta un interes deosebit.

Sentimentele sale naționale isvorite din o adevărată iubire de neam și basate pe conștiința temeinică a trecutului și prezentului nostru, au fost totdeauna cele mai curate. Nici-când și nici-unde — de multe ori în mari ispite — n'a pășit decât ca Român verde, un fapt acesta, ce a înălțat românismul în fața străinilor și a deșteptat și întărit conștiința națională a multor Români, cari și-au uitat de poporul, din al cărui sin au eșit...

Decedatul a fost până la moarte un aderent înflăcărat al bisericii sale. A ținut totdeauna foarte mult la biserica sa ortodoxă. Rari au fost familiile din starea mai înaltă, în cari să se păstreze cu atîta sfințenie datinile și obiceiurile bisericești naționale ca în familia sa. Il cunoașteam din Cernăuți, unde ținea cu scumpătate la serbătorile noastre, cereata regulat, cu familia întreagă, biserica, și nu arare ori l'am văzut

sărutând, ca general, mâna preotului liturgic, dela care primia anafora. Prânzul de toată ziua, precum și prânzurile cele mai strălucite, la cari câte-odată participau numai străinii, se începeau și sfârșeau cu simplele, dar frumoasele noastre rugăciuni de masă rostite cu pietatea Românilor credincioși, de dragălașele mlădițe ale familiilor.

OASPEȚII FRANCIIEI.

— Sărbările dela Nizza și Toulon. —

În săptămâna aceasta sărbări de mare și deosebită importanță politică s'au petrecut în apele Franței: la Nizza și Toulon, între reprezentanții flotelor din statele Franța, Rusia, Italia și Spania.

Pregătirile se făcuseră cu săptămâni înainte, și reușita sărbărilor a întrecut în parte așteptările tuturor, pe căși li priviau deaproape, cât și de departe.

Toți reprezentanții oaspeții au adus tributul de elogi și admirațiune Franței ospitaliere, iar presidentul acesteia a răspuns tuturor în chip demn și în consonanță cu sentimentul comun al Republicei.

Ceva de tot semnificativ a fost îndeosebi faptul, că amiralul răsesc n'a așteptat sosirea presidentului Loubet la Toulon, ci a eșit cu flota sa dintre celele dela Toulon și s'a dus la Nizza în calea presidentului. Astfel schimbul de ovații și felicitări mai întâiu s'a făcut între Ruși și Francezi și numai după asta au venit la rând Italianii. — Aceasta se explică așa fel, că Rusia a ținut să demonstre și de astă dată, că față de Tripla-alianță este foarte mult susținută și întărită alianța între ea și Franța.

La rugarea amiralului rus *Birilew*, — Loubet a trecut pe vasul amiralului, căruia i-a predat marea cruce a ordinului de onoare. Cu prilegiul vizitei ce-a făcut vasului „*Alexandru II*” presidentul Franței a ridicat un toast plin de căldură în sănătatea țării și a țarului, pentru nașterea rusească amică și aliată și pentru înflorirea armatei marine a Rusiei.

După două zile frumoase petrecute la Nizza, unde acordurile imnurilor Republicei împreună cu ale Rusiei, au pus în viață vibrațiune inimile franceze, presidentul Loubet în 10 l. c. n. dimineața a plecat din Nizza la Toulon, unde a sosit la orele 6 și 40 minute și unde i-s'a făcut o primire grandioasă.

Imediat după sosirea acolo, presidentul Loubet a primit visita prințului italian de *Genua*, care în numele regelui italian i-a conferit briliantele ordinului *Annunziata*, în urma căreia presidentul a trimis regelui Victor al Italiei următoarea telegramă:

„*Alteța Sa, prințul de Genua, tocmai acum mi-a conferit, în numele Majestății Tale briliantele ordinului Annunziata. Mă grăbesc să exprim Majestății Tale cea mai intimă mulțămire pentru acest deosebit semn de onoare și amicitie, și rog pe Majestatea Ta, să primești cele mai cordiale urări de bine pentru gloria domniei, pentru fericirea Majestății Sale Reginei, cum și pentru îndeplinirea necoroasă a speranțelor familiei regale și pentru bunăstarea Italiei, prietena Franței.*”

Bar seara la această telegramă, presidentul Loubet a primit dela regele Italiei următorul răspuns:

„*Mulțumesc viu Excelenței Tale pentru amabilele cuvinte și pentru primirea cordială de care uchiul meu, prințul de Genua, și flota italiană s'au bucurat din partea Franței. Asemenea și Regina exprimă cea mai cordială mulțămire pentru urările de bine ce le-ai exprimat față de noi. Rog pe Excelența Ta, să primești cele mai sincere doriri de bine ale noastre pentru Excelența Ta și pentru binele cel nutritim față de Franța, prietena Italiei.*”

În aceeași zi presidentul Loubet a înapoiat prințului de *Genua* visita, pe vasul italian „*Lepanto*”, iar seara în onoarea prințului a dat în arsenal un prânz festiv, la care a ridicat un toast, exprimându-și recunoștința pentru sentimentele, ce regele Italiei a vrut să manifeste prin trimiterea unei flote atât de splendide în apele dela Toulon. Între altele, presidentul a zis, că flota italiană, prin puterea sa și prin buna ținută a personalului ei, totdeauna a stors admirația Franței. — *Franța*, a zis presidentul, știe pe deplin să aprecieze faptul prieteniei Domniei voastre și la asta eu n'as pute să răspund mai bine, decât să exprim speranța, că raportul cordial ce din fericire există între cele două țări va deveni tot mai intim pentru binele amândurora.”

La banchet presidentul Loubet a mai toastat și pentru flota spaniolă, pentru comandantul ei *Diaz*, pe care l'a rugat să transmită regelui spaniol mulțămirea și stima intimă a presidentului și a guvernului francez, golind apoi paharul în sănătatea regelui *Alfonz XIII*, pentru binele poporului și a marinei spaniole; iar în fine a mai rostit apoi un alt toast pentru oficerii și personalul flotei rusești, a flotei străine și a celei franceze.

Atât din partea comandantului vasului spaniol, cât și din parte rusească i-s'a răspuns presidentului în terminii cei mai călduroși.

După banchet, presidentul Loubet și prințul de *Genua* au privit împreună festivitățile date de flota italiană. Orașul Toulon,

cum și toate vasele de războiu au fost splendid luminate și au făcut presidentului și prințului italian cele mai însuflețite ovațiuni.

Toată lumea participantă s'a depărtat ducând scumpe și neuitate amintiri despre sărbările întâlnirii flotelor în apele franceze și rezultatul lor real n'ar pute să fie, decât închegarea tot mai mult a bunelor relațiuni între puterile participante și un bine pentru pacea dintre diferitele state.

Din Munții-Apuseni.

Introducerea noului paroh în Câmpeni.

— Raport special. —

Zece ani de zile s'au împlinit de când parochia a doua din Câmpeni a rămas fără păstor. Zece ani stăt în când certele și neînțelegerile conturbă într'un mod simțitor liniștea credincioșilor din parochie. Și după un timp așa de lung abia acum binevoii consistorul arhiepiscopesc a restabilit eărăși pacea de odinioară prin faptul, că a întărit și aprobat de paroh al doilea pe clericul absolut *Nicolau Palade*. Era de dorit restabilirea unei înțelegeri între filii unei biserici, căci în timpul vacanței, dacă parochia noastră n'a înaintat așa cum trebuia, apoi numai acestor divergențe se poate mulțumi. Încăpăținările și pisma a dus pe unii poporenți așa de departe, încât frate cu frate se certa și cel-ce lucrau în interesul și binele bisericii au fost ajunși a fi huiduiți și arștați cu degetul în public, iar străinii rîdeau în pumni și se bucurau de desbinările iscate între noi. Nu vor să caute, de unde a provenit acest rău, un lucru am numai de spus, că dacă consistorul din Sibiu se ținea strict de legea bisericii noastre, demult puteau fi toate înlăturate, nu ajungeam ca jurnalele să iee act despre noi și străinii nu-și făceau chef pe conta noastră...

Că pacea și buna înțelegere a reintrat între noi, ni-o dovedește faptul, că îndată ce poporenții au aflat despre hirotonirea noului preot *Nicolau Palade*, s'au și pregătit a-i primi așa după-cum merită. Un baderiu de călăreți, mai multe trăsuri, a grăbit spre întimpinare, eșind din hotarul comunei Câmpeni; aproape de Cărpiniș, dl *Vasile Chirtop*, prin cuvinte calde binevenitează pe noul preot. După-ce nou hirotonitul păstor mulțumește pentru surprinderea ce i-s'a făcut, convoiul pleacă ducând în frunte pe acela, căruia i-a încredințat conducerea parochiei a doua din Câmpeni. Bubiitul „treasurilor” și poarta triumfală din marginea comunei remarcă din destul însemnătatea zilei și exprima bucuria poporului.

În Duminica Florilor a fost actul introducerii preotului *N. Palade* în parochie. Biserica era tixită de popor. Serviciul divin a fost celebrat de protopresbiterul tractual *Romul Furdai*. La sfârșitul liturghiei dl protopresbiter, prin cuvinte părintești se adresează către poporenți, rugându-i să uite tot ce a fost până acum între ei, să fie frați de aci înainte, să lucre și să țină cu credință la biserica străbună să păzească legea bisericii, care este temelie noastră și să nu se lase a fi seduși de nimeni, căci din seduceri provin certele, neînțelegerile și pizna între frați. Le prezentă pe noul preot și cetește ordinal consistorial prin care s'a întărit de paroh al doilea în Câmpeni dl *Nicolau Palade*.

Cu multă atențiune și cu viu interes a fost ascultată vorbirea noului paroh *N. Palade*, în care își descrie calea pe care va merge în greaua carieră ce i-s'a încredințat. Jurământ a depus înaintea sfântului altar, că va lucra din răspuț pentru susținerea neștirbită a instituțiilor noastre și pentru înaintarea și apărarea turmei încredințate lui spre conducere. Mulțumește apoi Venerabilului Consistor, pentru-că l'a întărit și celor de față pentru lucrarea ce au pus-o întru sine, alegându-l de conducător al lor și li roagă să-i stea întru ajutor la ducerea în îndeplinirea misiunii ce i-s'a luat asupra-și.

Suntem convinși, că noul paroh va fi la culmea chemării sale. E fiu din popor și mai bine ca ori-si cine va ști durerile noastre. Și ne bucurăm că deodată cu actul introducerii în parochie a parochiului *N. Palade* s'a restabilit liniștea, pacea și buna înțelegere — de mult dorită — între parochienii dela biserica noastră ortodoxă din Câmpeni.

Prorocul.

CUGETĂRI.

Un om se numește capabil când nu e capabil pentru toate.

Max Desgoir.

Popularitatea e ca a unui om: o putere care te ridică, dar nu te poartă.

Lamenais.

Fisionomia e adevăratul indicator al sentimentelor sufletului, iar gesturile sunt amplificarea lor.

G. M. Vallour.

E un mare merit a ști alegeri omeniți aceasta e jumătate din arta de a guvernă.

Iules Simon.

Lumina care o aprinzi pentru tine luminează și celorlalți.

Reproducțiunile.

Într'un foileton recent, insistând asupra letteriei plagiatorului Elefterescu, am încheiat zicând, că mai bine nimic decât o literatură proastă. Adecă: în loc de-a se furniza publicului o lectură fără nici o putere cultivatoare, lipsită de orice calitate mai bună, prefer să se suprimă rubricile literare dela ziarele noastre cotidiene, precum și revistele de categoria celeia din Șoimuș, cari prin materialul publicat se dovedesc de absolut inutile și numai de-o ocazie binevenită multora, de-a săvârși diferite păcate literare.

Există însă și alte mijloace, la cari în timpuri de eclipsă sau de stagnare a mișcării literare s'ar pute recurge și prin cari se poate face posibilă momentana satisfacere a exigențelor intelectuale. Înțeleg — afară de traduceri bune — în primul rând reproducerea în ziarele noastre a bucășilor alese de literatură română, nouă sau vechie fără deosebire.

Acest mijloc s'a și aplicat la noi cu vedute rezultate din partea acolora, cari își dedeau seama de importanța lui. Îndeosebi

„*Tribuna*” Slaviciană și-a făcut o virtute specială din acest procedeu, cultivat sistematic. Cel-ce va resoli cel dintâiu zece ani al „*Tribunei*” va rămâne încântat de îngrijirea deosebită, cu care a fost condusă aici partea literară, publicându-se numai bune lucruri originale, iar, când acestea lipsiau, reproducându-se cele mai alese părți din literatura contemporană de peste munți. Astfel, prin activitatea aceasta conștientă, am pute zice programatică, vechea „*Tribună*” a făcut mai mult bine culturii noastre naționale decât *Asociațiunea* în toți anii ei de searbătă existență, căci a popularizat foarte multă literatură.

Nu mai puțin și-a dat seama de importanța acestui mijloc dl *Vulcan*. Revistea d sale i-a eșit chiar vestea, că se susține numai din reproducții. Așa, de curând, dl *Sextil Pușcariu*, într'un număr al „*Gazetei*” îi cerea pe dl *Vulcan* pe motivul acesta.

Adevărat este, că în coloanele „*Familiei*” găsim adese-ori reproduce și lucruri, cari ar trebui să lipsească, căci coboară foarte mult nivelul literar al revistei. Am întrebat personal pe dl *Vulcan* în privința aceasta și mi-a răspuns foarte obiectiv. Mi-a spus, că aceste reproduceri sunt o necesitate inexorabilă. Coloanele „*Familiei*” trebuie umplute. Cine e de vină însă, dacă noi

toți, un popor de trei milioane și atâția Români, cu o „*intelligență*” atât de răspândită, nu suntem în stare să producem în fiecare săptămână măcar materialul suficient pentru coloanele unei singure reviste literare...

De alt-fel apostrofarea la adresa „*Familiei*” făcută de autorul *Juveniliei*, e... puerilă, când te gândești, că până er-alaltăeri și d-sa își plasa în coloanele familiare ale acestor bătrâne reviste „reproducțiunile” asupra lui Ibsen și alte asemenea „reproducțiuni și marfă de-a doua mână”, cum binevoiește a se exprima, — poate câte-odată chiar marfă de-a treia mână...

Astăzi în genere se reproduce foarte puțin în ziarele și revistele noastre și mai ales fără a se avea în vedere deosebita valoare a bucășilor reproduce. O dovadă de-așa e și următoarea.

Împlinindu-se zece ani dela moartea lui *Alexandru* — termenul legal pentru drepturile de autor rezervate familiei răposatului — s'au găsit de curând doi editori la *București* (Institutul „*Minerva*” și librăria *Alcalay*), cari să l scoată operele în ediție populară și ieftină, pentru-ca să poată străbate ușor în toate părțile poporului.

Noi, Românii de aici, trăim tocmai în o epocă, când nimic nu ne poate fi mai

binevenit decât glasul dulce și înviorător al bardului dela *Mircești*. Postașii noștri de astăzi se sbat în imitații și caută a se ține de pulpana unui maestru. Bătrâni ambițioși ca Ioan dela *Bucegi*, își scormonesc glumele scabroase din trecut și ni-le etalează spre cetire, sărbându-ne prin cinismul lor. Viața noastră intelectuală pe toată linia o deosebeste fără părech și toată energia sa flutestească ni-se cheltuiește în mici hărțuiri ce și mai mic mobiluri. Ce ne poate fi deci mai bine-venit în starea aceasta sufletească, decât *Alexandru*?

Adevărat, el nu ne bate, nu tună și fulgeră, nu revoluționează, dar aduce primăvară unde sosește, seamănă sămânță, din care are să rezară rod pacificator, deșteptător la viață. E mai mult blajin decât muștrător, mai mult mamă dulce și cuminte, decât tată sever și chiar de asta avem nevoie acum de mama iubitoare, sub ale cărei duleți și calde priviri bolnavul copil să se tîmăduiască și ale cărei romantice povești și strămoșești cântări să dea avânt și putere fantaziei și să rechemă timpurile de mărire trecute...

Precum deschidem ferestrele, ca să lăssăm să iure primăvara în casă, așa ar trebui să ne deschidem inimile pentru scrierile lui *Alexandru*. Dar până astăzi n'am

Efectul unei glume depinde de la urechia celui ce-o aude și nu de la gura celui ce face gluma.

W. Shakespeare.

Cea mai mare fericire pe acest pământ e amorul fidel și adevărat — primit și dat în același grad de curat, adânc și clar.

Ales. Weil

Invață-te a da fără a esita, a pierde fără părere de rău, a câștiga fără lașitate. Invață-te a pune în inima ta fericirea aceluia, pe cari îi iubești în locul aceleia, careți va lipsi.

George Sand.

Când te uiți prea mult la femei, le superi, când nu le observi de loc, le măhnești.

G. M. Waltour.

In căsătoriile rău întocmite se întâmplă rar, ca antipatia să se oprească la indiferență.

Octave Feuillet.

Noutăți

Arad, 13 Aprilie n.

Din cauza sfintelor sărbători n-rul proximo al foii noastre va apare Mercuri la amiază.

Pastorala „Tribuna”. „Tribuna” din Sibiu face cas celebru cu pastorala de Paști din anul trecut, pretinsă „plagiată” a P. S. S. Domaniul Episcop Iosif Goldiș. Observăm înainte de toate, că predica de sub întrebare n-est în „Predicatorul Român” apărut în 1875 la Gherla nu este originală, ci este luată din „Minist”, unde este în genere cunoscută ca tip de predică în felul acesta. Într-o altă priviște forma pastorelei de sub întrebare, bunătațea fără margint și iubirea creștinească de oameni a P. S. S. Sale D-lui Episcop Goldiș face acum imposibilă deslușirea desvârșită a cântării. Că Episcopul Iosif Goldiș nu are trebuință să plagieze pastorale, se va documenta prin volumul predicilor sale, care se vor aranja în curând sub tipar. Celor ce și după această deslușire vor bărfi de „plagiate”, le zicem, „Doamne iartă-le că nu știu ce fac.”

Consistor plenar. Pe Joi 5/18 Aprilie c. Consistorul aradan este convocat în ședință plenară.

Colonizare — maghiarizare. Încă în anul trecut se făcuse mare anchetă sub presidenția ministrului de agricultură, în care se discutaseră modalitățile și lucrările în stil mai mare și mai „ducător” la

văzut încă nici un semn de însuflețire pentru ele, n'am găsit nici o reproducție prin ziarele noastre, nici n'am știut de vre-o mișcare în favorul escesiv de ieftinelor ediții din București. Dar nu-mi vine a crede, că publicul nostru — vorbesc de publicul, care în genere mai cetește ceva și nu de rugina și drojdia, care condusă fiind de interese negustorești, rămâne refractară în fața oricărei mișcări literare și nu e capabilă de nici o vibrare mai delicată a sufletului — nu-mi vine a crede, zic, că publicul nostru n'ar prefera lectura „Sentinelor” de pildă sau a „Miorițelor” înaintea altor bucăți literare, publicate din întâmplare în ziare.

Spațiul prea îngust al ziarului nostru ne-a împiedecat și ne împiedică a reproduce în continu și cât am dori din Alexandri, ne împinim însă o datorie, căutând pe calea aceasta a l da cea mai întinsă publicitate și răspândire, îndemnând pe cetitorii noștri a și procura vre-una din edițiile amintite.

Na vom încheia reflexiunile acestea înainte de a aminti activitatea inteligentă în această direcție a doi zeloși muncitori în agrul culturii noastre naționale, anume a d-lui Victor Tordășanu din Sibiu și a părintelui Ioan Moța din Orăștie.

scop” — maghiarizarea. Într-atele se sulevese în anchetă ideea înființării unei bănci de colonizare și această idee cum cetim în „Hitel” — e deja pe cale de a fi realizată. E adevărat, că banca se va înființa cu un capital de 50 milioane de coroane dat mai ales de grupa financiară fraceșă (Rotschild și Hirsch!), ear pentru favorizarea acțiunii guvernul va face noi bănci considerabile înlesniri

E prea mult ceea-ce o seamă de oameni din Orăștie își permit într- a ponegi pe conducătorii „Ardelenilor”. Am primit un raport informativ, care e merit a restabili deplina liniște și încredere, în toți cari, cetind atâtea grozăvenii în „Activitatea” Orăștiei, despre domniul dela „Ardeleana”, ar fi putut să înceapă a se îndoi de corectitatea și onestitatea acelor bărbați.

Nu vom însă să ocupăm pe cetitorii noștri chiar acum de sărbătorii cu discuții sterpe asupra unor porniri detestabile. După sărbătorii vom publica însă lămuririle primite, și primite anume semnate de mai mulți acționari de frunte ai „Ardelenilor”.

Sdașirea steagului economilor din Lugej. Duminecă, ziua Floriilor, s'a sfințit în biserica gr. or. din Lugej, prin dl protopresbiter Dr. George Popovici, fiind asistat de părinții M. Ignea, I. Tempea, N. Birescu și I. Băban, frumosul steag al economilor români din Lugej. O ambiție frumoasă — serie „Drapelul” — ca de o parte să și aibă steagul lor propriu, ear de alta pentru-ca să decoreze sfânta biserică, a îndemnat pe bravii Lugejeni să și procure acel steag, dovadă vorbitoare de simțul de jertfă al Românelui lugejan. Pe lângă un număr imens de popor, au luat parte toate persoanele marcante din viața noastră publică, ca: avocații, officianții toate corporațiunile românești, până și multime de străini. Insuflețire nedescriptibilă stăpânia inimile celor prezenți la vederea actului generos al voinicilor economi din Lugej, cari într-un mod vrednic de numele lor cel bun au jertfit o sumă de frumoasă pentru acel steag. Cam de vre-o 6 metri înălțime steagul este din mătăasă roșie, o bună parte vină, pe la margini cu ciucuri grei de aur, așa încât unește în sine cele trei culori atât de scumpe fie-cărui Român. Pe față la mijloc este brodat în mătăasă un econom Lugejan ținând de coarnele plugului, la care sunt înjugați doi boi, ear deasupra „Adormirea Născătoarei de Dumnezeu”. În cele patru colțuri se află cei patru evangeliști. Pe partea a doua poartă icoana „Invierii”, în cele patru colțuri patru părinți ai bisericii, sas unelte de economie, înșignii ale economilor, ear jos următoarea

inscripție: „Spre mărirea lui Dumnezeu s'a donat acest prapore sf. bisericii dreptmăritoare din Lugej prin credincioșii economi, în zilele prealuminatului împărat și rege Francisc Iosif I, episcop fiind al Caransebeșului Nicolae Popea și s'a sfințit la Bunanavestire 1901 de protopopul Dr. George Popovici”. Bogate broderii de aur și mătășă împodobesc steagul și se prezintă ca un decor vrednic de-o biserică cum este a Lugejului. Prețul a fost 4200 coroane și s'a efeptuit în Viena.

„Ortografie de naționalitate în matricule”. Sub acest titlu „Budapești Hirlap” serie următoarele:

„Un inspector de matricule a cerut dela ministerul de interne lămurire cu privire la aceea, dacă trebuie să se introducă în matricula de stat și numele acelor familii maghiare, care adese-ori după ortografia întrebuintată de diferiți conducători de matricule confesionale ai naționalităților, sunt de accent străin sau schimosit? La întrebarea aceasta ministarii de interne, de culte și justiție au dat următorul răspuns vrednic de a fi luat în seamă:

„Casurile obvenite pot fi de două feluri. Casurile în preponderanță sunt acelea, când oare care nume de familie maghiar cunoscut se află introdus în matricula confesională nu schimosit, ce-l drept, dar totuși după ortografia respectivei limbi de naționalitate (de es. Suciu în loc de Szucs, Chisiu în loc de Kis). Fiind-că după lege, matriculele trebuie purtate în limba statului, în astfel de casuri conducătorul de matriculă e dator a introduce numele de familie respectiv numai în limba maghiară. Mai de parte, în casuri de acelea, când vr'un nume de familie de origine maghiar ar obveri în matricula confesională schimosit și schimosirea s'ar putea dovedi clar fie prin numitul individ, fie prin folosința familiei sau prin cunoștința publică, respectivul nume de familie maghiar trebuie introdus în matriculă cu ortografia maghiară, ear spre încunguirarea erorilor, la schimosirile mai bătețoare la ochi lângă numele maghiar să se însemne în paranteză și numele schimosit.

„Ce privește, în fine, numele localităților, cari adese-ori se introduc necorect în matricula civilă, trebuie să se scrie numele comunelor conform numirilor stabilite în lexiconul oficial al localităților”.

O bandă de falsificatori de bani în Arad. După defraudările vestite până și în lumea depărtată, Aradul se ilustrează acum și prin falsificări de bani în masse.

tipărituri în limba română, ce se săvârșeau acolo — un nou centru cultural. La „Bunul Econom” d-sa a adaus o parte literară zisă „Spiculatorul”, în care spicuește din revistele și cărțile apărute în România, lucruri bune și foarte potrivite ca hrană sufletească. Afla acum, că nisuițele d-lui Moța sunt foarte puțin încurajate, că ziarul economic ce redactează, împreună cu adausul literar, sunt în pericol de existență...

E într-adevăr trist. Ne vine să ne întrebăm: ce vieță sufletească trăește lumea noastră românească? Ziarele politice se plâng că nu pot exista. Revistele literare nu sunt cetite. Foia pedagogică din Sibiu a trebuit să moară. „Foia economică” a lui Moța n'are cetitori. Ei bine, ce cetesc, ce fac, ce gândesc Românii noștri? Sau nu mai cetesc, nu mai fac, nu mai gândesc nimic? Așa de mult s'a întins lazaronismul d-lui Rațiu peste corpul nostru național? Așa de des este zăbranicul ce ni-a învăluit mințile, încât să nu ne dăm seama despre acest marasm?

Mijloace de scăpare sunt multe. Eu am atins aici unul. Videant consules de celelalte.

Ch.

Tocmai acum adevărat, după scrutări îndelungate, poliția din Arad a dat de urma unei întregi bande de falsificatori de bani între cari locul prim îl ocupă un bun prieten al Maghiarilor, Pintye György, pe care soviniștii multă vreme îl folosiseră ca detectiv și ca spion în contra Românilor chiar în șesia de naționalități a lui Bánffy și Jászonsky; ear al doilea un anume Podoba János, cu soția, oamant decăzuți în toată privința. Într-o această mai figurează apoi și un Messáros Gábor și alții.

Banda își avea firele până departe din Arad și poliția până așară a deșiruit pe Pintye și pe Messáros, ear pe Podoba și pe soția lui, fiind-că au casă și avere în Arad, deocamdată i-a lăsat în libertate. Casul a produs mare senzație în oraș.

Petreceri. — Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș „Andreiana” invită la producțiunea teatrală care se va arangea Marți 2/16 Aprilie a treia și de sf. Paști în sala cea mare hotel „La Leul de aur” în Sebeș-ășesc. — Vennital curat e destinat în favorul „fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriași”.

— Reuniunea rom. de cânt și musică din Recița-montană arangează Luni, a doua zi de Paști, la 15 Aprilie 1901 n. în localitatea „Casinei Române” o convenire socială împreună cu dans, și în decursul seerei, corul mixt va executa mai multe cântări.

— Subcomitetul „Reuniunii Femeilor Române, pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele” arangează în 2 (15) Aprilie 1901 (a doua zi de Paști) în sala „Hotelului Internațional” din Cernat, un concert cu dans, cu binevornii concurs al distinsului tenorist Vasile Popovici și al corului și orchestrei studenților septimani dela gimnasiul mare româna din Brașov. — Oferte marinimoase se primesc și se chitează pe cale ziaristică.

România Ilustrată. A apărut Nr. 4, pe luna Martie, din „revista „România Ilustrată”, din București de sub direcțiunea d-lor Ion Rusu Abrudeanul și George Rădulescu, cu următorul sumar:

Generalul George Manu (cu portret) de dl G. Rădulescu. — Cronica de dl I. Rusu Abrudeanul. — Anul 1900 în istorie de Bușor. — Chestia pasivității politice a Românilor din Ungaria (o scrisoare a lui Al. Mocsonyi). — Noul minister (cu portretele d-lor ministri) de Cornel. — Maxime și cugătar. — O călătorie romantică (cu o ilustrație) de dl Al. Ciureu. — Alexandru Lahavari (studiu critic) de dl P. Stefan. — La Polul Nord (expediția ducelui de Abruzzi) de H. Mana. — Arta națională de dl St. Petică. — Din literatura spaniolă de De Cosco. — Nămolul terapeutic și lacurile sarate din România de dl dr. Th. Bastaky. — Administrația domeniului Coroanel. — Recensul literare. — Carnetul lunel. — Diverso.

Noaptea de Paști. Din acest incident se face cunoscut, unde se pot procura articli de lipsă. O firmă cunoscută în genere și recomandabilă, în trăsuri pentru băeți, giamațane de voiaj, albituri pentru bărbați, cravate, jucării pentru copii, și cadouri acomodate de Paști la Porter Vilmos în Arad, prăvălie cu vânzare în coroane, ce și-a câștigat renume prin serviciul solid și prețuri ieftine, se recomandă aceasii renumită firmă, care concurează cu ori-care alta.

ULTIME ȘTIRI.

Bruxella, 12 Aprilie. Foile engleze din greu colportează vești care de care mai umflate despre situația „gravă” a Burilor. Chiar și vești ca cea din urmă, că Botha ar fi fost prins de Englezi și că De Wett ar fi alterat la minte în urma desperării de soartea războiului, — sunt adevărate născociri, prin cari nici un serviciu bun nu fac, nici chiar Englezilor.

Toute acestea Krüger le desminte acum categoric, ba chiar și svonul, că războiul s'ar apropia curând de sfârșit și că Botha ar urma din nou negocierile de pace cu lordul Kitchener.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red: respuns: Ioan Russu Șiriani.

Mai efțin ca ori-unde.

Industria de casă!

Totfelul

de ghetete pentru bărbați, dame și băieți
(lucru de mână).

Pălării tari și moi cel mai nou fațon, deasemeni

Pălării pentru preoți

de felurite de prețuri.

Asortiment bogat. — Serviciu solid.

Kutányi J. Strada Vörösmarty 1.
față în față cu berăria teatrului.

335. Nrul telefonului 335. 588 6-10

Infintată la 1863.

Infintată la 1863.

Eretele lui

IOSIF SOMMER
In Arad, piața Andrassy Nr. 13.

Cea mai veche și mai mare prăvălie de marfă exclusiv de modă pentru bărbați.

Mare deposit de cele mai moderne pălării pentru bărbați, copii și băieți, cum și de pălării preoțești în toate formele și de toate calitățile, de asemenea deposit de albituri de cea mai bună calitate, de cămeși albe, colorate, cu pept întărit, ori moale, imeneti (ismene) cravate de rari specialități, plastroane (pepturi de cămașă) moderne, gulere, manșete, bretele și marame, cum și de tot soiul de mănuși, umbrele și ploiere, cilindre de mătăsă, precum și chap clacuri după cea mai nouă modă și pălării preoțești de la Sibiu.

Specialități în chipuri de sport,

pe seama biciclisti și suvetters engleze lucii și în colorii moderne, diferite feluri de ciorapi scurți și lungi, de asemenea și camachii împleșiți, ori de peie.

591 3-4

Semințele

MAUTHNER

cunoscute în toată lumea poartă pe fiecare pachet numele seminței MAUTHNER

Semințele fără de eclicheta cu numele MAUTHNER sunt a se respinge chiar și dacă s'ar vinde sub firma aceasta.

Mai bune și mai de încrezut nu există semințe pentru **economie** și **grădină** ca și cele ce se furnizează de 27 ani dela firma

EDMUND MAUTHNER,

prăvălie de semințe a curții cesareo regesc în Budapesta.

Comptoarul și) VII. Strada Rottenbiller 33
Magazinul) stațiunea trenvaialui electric.

Localul de vânzare) VI. Strada Andrassy 23
vie-à-vis cu opera reg.

Catalogul principal de 226 pagini la cerere 572 6-10 se trimite gratis și franco.

Crema Margareta

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseței !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielei. Netezește încreșiturile și ciupiturile de vârsat (bubac), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tinără și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșiturile de pe obraz cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurățenii de piele, ci și încreșiturile, ciupiturile de bubac și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 19—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochinică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detalii la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficiența folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosose demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București Maria Ionașcu, artistă la Teatru Național.

Veritabil numai atunci dacă cutia poartă eticheta și marca mea de fabrică înregistrată!

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile **imprumuturi ieftine amortisabile** cu amortisație de 15-50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertese datorii vechi, de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuielile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. doamni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4%, 4 1/2 și 5% pe lângă amortisarea corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 458 5—

Sztes F. Vilmos

ARAD, F6-nt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală.

Fondat 1840.

Fondat 1840.

STEINITZER N.

Prăvălie de materii de văpsit, zugrăvit și de lacuri exclusiv.
Arad, piața Andrassy Nr. 3.

Lack de cea mai bună calitate pentru padiment și lack cu luciu pentru parchet.

Vapsea	Terpentin	Serlack
Firnais	Uleiu de in	Fournir
Brunolin	Carbolineu	Lațuri
	Cleiu	

Toate necesariile pentru timpărie — Pansule. — Modele pentru pereți.

Deposit bogat de materialuri de specialitate. — Comandele din provincie se execută punctual.

581 3-5